బల్లకట్టు భద్రయ్య

ఇల్లిందల సరస్వతి

అల్లంత దూరాన్నుంచే రంగుచీరె నల్ల ప్యాంటు కనబడ్డాయి నది ఒడ్డున కూర్చున్న భద్రయ్యకు. గుండెలోనుంచి సంతోషతరగం ఉవ్వెత్తున లేచింది.

భద్రయ్య మధ్యాహ్నం నుంచీ చూస్తున్నాడు ఎవరైనా ప్రయాణీకులు ఏరుదాటటానికి వస్తారేమోనని. ఎదురు చూసీ చూసీ కళ్ళు కాయలు కాసినట్టయ్యాయి. ఊహుఁ. ఒక్క ప్రయాణీకుడయినా రాలేదు. ఏ ఒక్కరు వచ్చినా మనిషికి పావలా.

అటువంటి పావలాలు ఓ పదైనా తెస్తేగాని 'నలుగురి పిల్లలకు గంజెట్ల పొయ్యను?' అంటూ నిలవేస్తుంది పొన్ని.

తను మటుకేం చేసుకుంటాడు? పది పావలాలు కాక మరి నాలుగు పైన దొరికిన్నాడే ఈతపుంతలోకి పోతాడు. ఇప్పటికి వారమయింది — ఆ పది పావలాలే సరిగా దొరకటంలేదు. ఈ మాటంటే పొన్ని నమ్మదే? అనుమానం మడిసి.

ఇంటికి పోగా 'సిన్నోడికి జొరం అంటుంది. పెదోడికి పంచె కావాలంటుంది. సిట్టితల్లికి ఒళ్ళు కప్పను పైటగుడ్డ కావాలంటుంది. ఏనాడయినా సంబరంగా ఓ కోక కొనిచ్చినవా? గువ్వకన్ను రైకంటె పానం. ఆ సంగతి గయించావా!' అంటుంది.

తనకీ తేవాలనే ఉంటుంది. కాని గవ్వలు కావే చేతిలో ఆడటానికి? డబ్బులాయెను డబ్బులు.

ఈతపుంతకు పోనినాడు పొన్నితో 'సూత్తా లే వే' అనబుద్ధవుతుంది. పోయిన్నాడు తన్న బుద్ధయితుంది. ఉడుకు సల్లారినాక 'డబ్బులుంటే తేనుటే? నాకు మాత్తరం సంబరం కాదూ?' ఈ మాట అనాలనుకుంటాడు కాని అనబుద్ధి కాదు.

మళ్ళీ తెల్లారి 'ఇయ్యాళయినా తెస్తావా?' అంటుంది ఆశతో. 'అట్టనే' అంటాడు నవ్వుతూ.

"ఇట్టనే బతుకులు గడిసిపోతుండాయి" అనుకుంటాడు భద్రయ్య బీడీ కాలుస్తూ.

రంగుచీరె, నల్లప్యాంటు మరింత దగ్గరగా వచ్చారు.

సంబరంగా లేచి నిలబడ్డాడు భద్రయ్య.

"రండి దొరా రండి. బేగి రండి. అయ్యగారు ఈ మద్దెన రాకుండయినారు." తలపాగా సర్దుకుని "ఓ యబ్బ! దొరసాని కూడ అచ్చారు. ఈయాల నాకు పండగే," అన్నాడు ఆమెను కిందికీ పైకీ పరిశీలనగా చూస్తూ.

నవ్వాడు నల్లసూటాయన. "భద్రయ్యా మరచిపోయ్యావా? ఇన్నాళ్ళూ కాలేజికి సెలవులే కదా. ఇవాళే తెరిచారు. పొద్దున ఇటే వెళ్లానే?" అన్నాడు ప్యాంటు జేబులో చెయ్యి పెట్టుకుంటూ.

"ఇప్పుడు గ్యాపకం వచ్చింది. ఈ సెలవుల్లో ఏం జరిగిందనుకున్నారు? ఆ రామిగాడు నాతో పోటీకి నిలబడ్డడు. బద్దలతో నాను కట్టినట్టే బల్లకట్టు తయారుచేసిండు. పొద్దటేలకు ఏటి ఒడ్డుకు సిద్దమయినడు. అప్పుడు పెద్ద గొడవయిపోనా దనుకోండి. మనూరి పెద్దలంత కూడి ఇనుకోని తీర్పు సెప్పి నారు గందా—ఆడు పొద్దటేళనుంచి మధ్యాన్నం ఒంటిగంట వరకు—ఆ కాడి నుంచి నాను రాత్రి ఎనిమిది కొట్టేవరకు నడుపుకోవాలని."

"మరింకేం? సరిగ్గానే పంచారు. ఇంకా నీవు పాతమనిషివి కదా అని నీ కెక్కువే పైమిచ్చారు." నవ్వాడు ఆయన.

"అట్ట కాదండి. ఆడికి పిల్లాజెల్లా లేదు. మరి నాకో? తల్లితో కూడా ఐదు మంది కడుపులు నింపాలి అయ్యగోరూ."

"నీ అదృష్టం బాగుంటే ఓ పాతిక మంది ఎక్కితే లాభమేగా భద్రయ్యా?"

"అవునండి. కాని అట్ట జరుగుద్దా పెతిరోజూ?"

"ఇవాళ ఎంత సంపాదించావు ఇంత వరకు?"

"ఒక్క పావలా డబ్బులు చేతిలో పడలేదు బాబయ్యా. తమదే బోణీ."

"సరే. ఇవాళే నాకు పాతలెక్క లేవో చూసి డబ్బిచ్చారు. బోణీ అంటున్నావు కనుక ఈ రూపాయి తీసుకో." పర్సులోనుంచి తీసి యిచ్చాడు.

ఆ రూపాయ కాగితాన్ని సంబరంగా అందుకొని బల్లకట్టు దగ్గరికి వెళ్ళి దానికి తాకించి దణ్ణం పెట్టాడు. గడ చేతిలోకి తీసుకుని రండి" బాబయ్యా రండి" అన్నాడు.

ఏటిఒడ్డున ఇసకలో కాళ్ళు కూరుకు పోతున్నాయి. ఆయన బూటు దులుపు కుంటూ అడుగులు వేస్తున్నాడు. ఆమె చీరె కుచ్చెళ్ళను ఒకచేత్తో పైకిపట్టుకుని చెప్పులు ఇంకో చేతికి తగిలించుకుని బల్లకట్టు దగ్గరికి వచ్చింది.

ఆయన ఒడ్డుమీది నుంచే రెండో కాలు బల్లకట్టుమీద పెట్టి ఎక్కాడు.

"బలరాం నాకు చెయ్యి అందించవూ?"

ఏదో పిట్టకూత అన్నట్టు పక్కకు తిరిగి చూశాడు భద్రయ్య.

తన రెండుచేతులతో ఆమె చేతులు పట్టుకుని పళ్ళు బిగించి పైకి లాగాడాయన.

ఆ బల్లకట్టుకు నాలుగు మూలలా నాలుగు మొద్దులు ఎత్తుగా కుర్చీపీటల్లా ఉన్నాయి. జేబు రుమాళ్ళతో దులిపి సుతారంగా వాటిమీద కూర్చున్నారు ఇద్దరూ. అతడేదో సన్నగా అంటున్నాడు. ఆమె కిసుక్కున నవ్వు తున్నది. ఇద్దరూ ఏవేవో కబుర్లు చెప్పు కుంటున్నారు. ఆమె మధ్య మధ్య గునుస్తూ అలుగుతూ బెదిరిస్తూ మాట్లాడుతున్నది.

అత డన్నిటికీ చిరునవ్వుతోనే సమాధాన మిస్తున్నాడు.

"నీకేం? నా సంగతి ఆలోచించు" అంతలోకి ఆమెకు కన్నీళ్ళు.

భద్రయ్య వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. 'ఎంత చక్కగ ఉందాయమ్మ? ఇద్దరూ సిలకా గోరింకల్లాగున్నారు. అదేం? ఆళ్లకూ తగవులేనా? ఈ అయ్య ఆ యమ్మనేదో అనకపోతే కంట తడి పెడుతుందా? ఏందో పెపంచకం' భద్రయ్య తల గోక్కున్నాడు.

"మన మెక్కడున్నామో గ్రహిం చావా? ఇది బల్లకట్టు. మనం నీళ్ళ మీదున్నాము. నీళ్ళమీద ప్రయాణం చేసేటప్పుడు మనసులు బరువుగా ఉండ కూడదు. ఘర్షణలు పనికిరావు. అసలే నది వర్షాలకు పూటుగా ఉంది."

"అయితే?"

"అయితేనా ? మాటలక్కూడా—అందులో కోపంవల్ల వచ్చే మాటలకు ఎంతయినా బరువుంటుంది. ఆ బరువుకు దబ్బున ఈ తెప్ప మునిగిపోవచ్చు."

"మునిగితేనా?" కన్నీరు కార్చినందు వల్ల ఎర్రబడ్డ ముఖంతో—జ్యోతుల్లాంటి కళ్ళతో ఉరిమిచూస్తూ "నేను ఒక్క దాన్ని మునిగినా ఫరవాలేదు. కాని నీవు మునిగితివా..." అతడిని తిరస్కారంగా చూసింది.

బలరామ్ భద్రయ్య వైపు వేలుపెట్టి చూపిస్తూ జాగ్రత్త అన్నట్టు ముక్కు మీద వేలేసుకున్నాడు.

ఆమె భద్రకాళిలా నేలమీద కాళ్ళు తాటించింది.

బోటు దరిజేరింది. ముందుగా బలరామ్ దూకాడు. ఆమెకు చేతు లందించ బోయాడు.

ఆమె అతడి చేతులు తోసేసి ధైర్యంగా ఒడ్డుమీదికి దూకింది. ముఖమింకా రుసరుసలాడుతూనే ఉంది.

"అయ్యగారూ దణ్ణం. అమ్మగారూ దణ్ణం." భద్రయ్య ఒడ్డుమీద నిలబడ్డాడు.

వెనక్కు తిరిగి చూశారిద్దరూ. ఆయన నవ్వాడు. ఆమె ముఖం ముడుచు కుంటూ ముందుకు సాగింది.

ఎంత సక్కంగ ఉన్నారిద్దరు! చిదిపితే పాలుగారే బుగ్గలాయమ్మవి. కళ్ళెంత బాగుండాయి? ఆ దొర ఆ యమ్మకు తగినట్టే ఉండడు. ఆ యమ్మ కోసమే పుట్టాడు కావాల. ఆయమ్మయితే ఆయనకంటే మిన్నగుండది. భద్రయ్య వాళ్లు వెళ్లిన దారి వంకే చూస్తూ అనుకుంటున్నాడు.

"అటు పోద్దా ఈ బల్లకట్టు!"

పెళ్ళివారి గుంపులా ఉంది. పెట్టెలు తలమీద పెట్టుకుని పిల్లలను చంక నెక్కించుకొని పాతికమందిదాకావచ్చారు.

"పోతది రండి రండి" భద్రయ్యకు బలరాం-ఆమె కళ్లల్లో మెదులుతుండగా కళ్లు నులుపుకుని - పిలిచాడు వాళ్లను.

వాళ్లందరూ పెళ్లికబుర్లు చెప్పు కుంటుండగా భద్రయ్య మనసులోనే ఏవేవో పథకాలు వేసుకుంటూ వాళ్ల దగ్గర పాతిక పావలాలు వసూలుచేసి చిన్న జోలె సంచీలో వేసుకొని మొలలో దోపుకున్నాడు.

మళ్లీ అటునుంచి కొందరు విద్యార్థులు, గ్రామీణులు పదిమంది ఎక్కారు.

'ఇదేంది ఇయ్యాళ? భూమి ఈని నట్టుగా ఉండాదే?' అనుకున్నాడు భద్రయ్య.

ఇంకా సూద్దాం-ఇంకా సూద్దాం అను కుంటూ రాత్రి ఎనిమిది గంటల వరకూ ఉన్నాడు భద్రయ్య నదిఒడ్డున. చీకటి పడినకొద్దీ జనం తగ్గారు.

బల్లకట్టును అక్కడే గుంజకు కట్టేసి పదకొండు రూపాయల పావలా లెక్కబెట్టుకొని తిరిగి జోలెసంచిలో వేసుకుని మొల్లో దోపుకుని నడవటం మొదలుపెట్టాడు భద్రయ్య.

అక్కడికి నాలుగు బారల దూరంలో ఒక మలుపు వచ్చింది. ఆ మలుపుకు బారెడుదూరం సాగినతరువాత బాట రెండుగా చీలిపోతుంది. కుడిచేతివైపు బాట తిన్నగా భద్రయ్య ఇంటికి చేరు తుంది. ఎడమచేతివైపుది ఈతపుంతకు దారితీస్తుంది.

మలుపులో నిలబడ్డాడు భద్రయ్య. ఇయ్యాళ డబ్బులు ఎప్పటికంటే కూసిని ఎక్కువే దొరికినయ్. ఓ రెండు ఖర్చు సేసి ఈతకల్లు ఓ ముంతుచ్చుకుని - మిరపకాయ బజ్జీలు తిని - నరిసితో సరసమాడి ఇంటికెళ్తే?

ఇదొక ఆలోచన.

పొన్ని మనసుపడ్డ గువ్వకన్ను రెయికకొని, సిన్నోడికి సొక్కాకొని మిగిలిన పైకం పొన్నిచేతిలో పోస్తే?

ఇది రెండవ ఆలోచన.

ఈతకల్లు, మిరపకాయ బజ్జీలు తలుచుకుంటేనే నోరూరింది. నరిసితో సరసమంటే ఒళ్ళు పులకరించింది.

గువ్వకన్ను రెయిక, తనకు సిన్నోడికి సొక్కా-రేపటి తిండిగింజలకు డబ్బులిస్తే పొన్ని పడే సంతోషం కళ్ళల్లో మెరిసింది అంతలో.

కూసింతసేపే ఆలోచన. కూసింత సేపా ఆలోచన. ఏందో పాడుమణుసు? గొణుక్కున్నాడు భద్రయ్య.

కదిలాడు భద్రయ్య ఎడమచేతి వైపుకు. అడుగులు తొందర తొందరగా పడుతున్నాయి. కన్ను తెరచి కన్ను మూసేటంతలో వచ్చేసింది ఈతపుంత.

అక్కడ కోలాహలంగా ఉంది. ముంత ఒక చేతబట్టుకుని మిరపబజ్జీ మరొకచేత బట్టుకొని గంతులు వేస్తు న్నారు జనం. మగ అయిందీ - ఆడ అయిందీ తెలుసుకోలేకుండా సరసా లాడేస్తున్నారు.

భద్రయ్య కల్లుముంత చేతబట్టడం ఎగురుకుంటూ లాగుతూ బజ్జీలు నంజడం అయింది. ఇంక సరసమాడ్డానికి నరిసి ఎక్కడుందోనని చూస్తున్నాడు. నరిసి బజ్జీలమ్మే రాములమ్మ కూతురు. ఇరవై ఏళ్ళది. చింతాకంత కళ్ళు — పెద్దగా ముందుకు పొడుచుకుని వచ్చిన పళ్ళతో చింతపిక్కలా మెరిసిపోతూ ఉంటుంది.

ఒళ్ళు తెలియకుండా ఎగుర్తూపడుతున్న భద్రయ్య చేతిని ఎవరో ఒడిసిపట్టారు.

నరిసి అనుకుని "రాయే పోదాం అటు." భద్రయ్య ఆ చేతిని రెండు చేతులతో బంధించాడు.

"ఆఁహాఁ? ఎటు?"

చిప్పున తలెత్తి చూసిన భద్రయ్య తుళ్ళిపడ్డాడు.

"మామోయ్ మామా ఇంటికి పోయి ఆడనే సరసమాడుకుందాం రా. ఏం కత? ఇయ్యాళ శాన సంతోషంగా ఉండావు?" అతడి నడుమూతా సర్ది జోలెసంచీ అందుకొని తన రెయికలో దాచేసి లాక్కుపోతున్నది పొన్ని తన గుడిసె వైపుకు భద్రయ్యను.

ఆ కైపులో నోరెత్తకుండా ఆమె

వెంట దిక్కులు చూస్తూ అడుగులు వేస్తున్నాడు భద్రయ్య పళ్ళు బైటపెట్టి.

ఇంటికి రాగానే పట్టెడన్నం తినిపించి భద్రయ్యను కుక్కిమంచం మీదికి తోసింది పొన్ని.

మరుసటిరోజు బాగా పొద్దెక్కి లేచాడు భద్రయ్య. అప్పటికి పొన్ని అన్నంవొండి పిల్లలకు పెట్టింది.

"కూడెట్టలే. ఏమయింది" అన్నాడు భద్రయ్య తల వంచుకొని.

"రా. ఎల్లిపాయేసి కారం నూరాను. పులుసొండాను. రా, కలిసి తిందాం." పొన్ని ఇంత సంతోషంగా ఉండగా భద్రయ్య చూడలేదు ఈ మధ్య.

భద్రయ్య మీసాలచాటు నవ్వు నవ్వుకున్నాడు. రాత్రి ఏంజరిగిందో తనకు కొంతే తెలుసు. తరవాతేం జరిగిందో పొన్నికి బాగా తెలుసు.

దొంగచూపులు చూశాడు పొన్ని వైపు. పొన్ని ఓరగంట కనిపెడుతూనే ఉంది భద్రయ్యను.

సరిగ్గా తన వేళకు భద్రయ్య బల్లకట్టుదగ్గరికి చేరుకుని ఒడ్డున కూర్చున్నాడు. ఐదారుమంది పాటకజనం ఇటునుంచి అటు - అటునుంచి ఇటు బల్లకట్టు మీదినుంచి దాటారు. ఒడ్డు మీద ఒక రాతిమీద కూర్చుని భద్రయ్య బీడీ కాల్చుకోవటం మొదలుపెట్టాడు.

ఐదుగంటల తరువాత నల్లప్యాంటు. రంగుచీర అంతదూరాన్నుంచి వస్తున్నట్టు చూశాడు. భద్రయ్యకు వాళ్ళను చూడగానే గతరాత్రి జరిగిన సంగతి చప్పున జ్ఞాపకం వచ్చింది. మళ్ళీ మీసాల చాటు నవ్వు నవ్వుకున్నాడు.

"దణ్ణం దొరా. రండి రండి," అన్నాడు అల్లంత దూరాన వాళ్ళుండగానే.

"ఇవాళకూడా మాదేనా బోణీ?"

"బోణీ ఇదివరకే అయింది." నవ్వుతూ అతడు తెప్పమీద కాలుంచి ఎక్కాడు. మామూలుగా ఆమెకు చేతులందించాడు బలరామ్.

చేతులులేని బ్లవుజు - తెల్ల జబ్బలు-

మిసమిసలాడే వయసు - మైమరపించే కనుదోయి - కవ్వించే వంపులు - ముఖంలో క్షణం రుసరుస - క్షణం కిలకిల నవ్వులు చూసి బలరామ్ కళ్ళు కాంక్షతో తళతళలాడుతున్నాయి.

ఆమె రెండుచేతులూ చాపటం - అతడు వాటిని అందిపుచ్చుకుని సంబరంగా పైకి లాగటం చూస్తున్నాడు భద్రయ్య పక్కచూపులతో.

మామూలుగా ఇద్దరూ కూర్చున్నారు. నమ్కిన్ కాజూ పొట్లమొకటి ఆమెచేతికిచ్చి తానొకటి విప్పాడు. మళ్ళీ అంతలోనే దాన్ని మడిచి జేబులో కుక్కుకున్నాడు బలరామ్.

"ఏం? నీవు తినవా?" కళ్ళతో కవ్వించింది మీను.

"ఏం? నీ దాన్లోంచి పెట్టవా?" అన్నాడు బలరామ్ చేతులు చాపుతూ.

"మరయితే రెండెందుకు కొన్నావ్? అదికూడా తే. విప్పుతాను. ఇద్దరం ఇక్కడే తిందాం." చెయ్యిచాపింది.

"వద్దులే. అది ఉండనీ. దాని సంగతి తరువాత ఆలోచిద్దాం," అన్నాడు బలరామ్.

"ఊఁ హూ. అదికూడా విప్పాల్సిందే. ఇవాళ ఇంకేమయినా ఆలోచనలు వస్తున్నాయా?" ఆమె కినుక వహించినట్టు కనుబొమలు కలుసుకోవాలని చూస్తున్నాయి.

బలరామ్ అందుకు అవుననలేదు, కాదనలేదు. ఆమెవంకే చూస్తున్నాడు పిచ్చిపట్టినట్టుగా.

"నీవు ఇంట్లోనుంచి కదలనట్లే కనబడతావు. కాని ఎప్పుడో నన్ను ఏమార్చి వాళ్ళను కలుస్తూనే ఉన్నావు. ఇంకా నీకు పూర్వ వాసనలు పోలేదు" మూతి సున్నాలా చుట్టింది.

బలరామ్ హృదయం కలుక్కుమంది.

"నీకు నా యింట ఎన్ని సుఖాలు? ఎన్ని రకాలు? ఆ మెత్తటి ఫోమ్‌బెడ్లు-స్ప్రింగ్‌కాట్లు - హైక్లాసు ఫర్నిచరు - ఇంద్రభవనంలాంటి ఇల్లు- నందనవనం లాంటి తోట - ఖరీదయిన భోజనం - పిలిస్తే పలికే నౌకర్లూ-రంభ మేనకలను మించిన మీను - ఎక్కి తిరగటానికి పడవలాంటి కారు - ఎన్ని ఉన్నా - ఆ మురికోడే ఆ యిల్లాలినీ - కట్టుగుడ్డ లయినా సరిగాలేని ఆ పిల్లలనూ జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటూ అంతలోకి కుంగిపోతావేం?" అన్నట్టు నిప్పుకణంలాంటి ఓ చూపు చూసింది మీను.

"అబ్బెబ్బె. అదేంకాదు. మనం ఇంటిదగ్గర తినటానికి ఒకటి ఉండాలి కదా అని దాచాను." నసిగాడు బలరామ్.

భద్రయ్య వాళ్ళ మాటలు వింటూ ఆలోచనలో పడ్డాడు. వీళ్ళిద్దరిలో ఏదో తిరకాసు ఉన్నట్టుందన్న అనుమానం మెదిలింది మనసులో.

"బలరామ్! నేను చెప్పినట్టుగా సెలవు పెట్టావా? అసలు నీకీ పాడు ఉద్యోగం ఎందుకు చెప్పు? కొంతకాలం అట్లా బొంబాయి వైపులకు పోదాం పద. మనం కారులోనే పోవచ్చు. ఏమంటావు?"

"ఆ ప్రోగ్రాం ఇప్పుడు కుదిరేటట్టు లేదు మీనూ. ప్రిన్సిపల్ సెలవు ఇవ్వనన్నాడు. మరొకసారి అంటే దసరాలకు వెళ్దాం. ఏమంటావు?"

"ఆఁహాఁ? అదేం కుదరదు. నీవసలు సెలవు అడిగావా? నీ మాట నమ్మమంటావా?" నిలవదీసింది.

"ఎందుకా సందేహం?"

"నమ్మలేనోయ్ నిన్ను. అందులో నీవంటివాళ్ళను అసలే నమ్మలేను."

"ఏంచేస్తాం? ఈ జీవుడు చేసుకున్న పుణ్యం."

అంతలో ఒడ్డుకు చేరింది బల్లకట్టు. ఇద్దరూ ఒడ్డుమీదికి దూకేశారు.

ఆనాడు భద్రయ్యకు సంచినిండా డబ్బులు లేకపోయినా తాటిపుంతకు చేరాడు. ముంతెడుకల్లు తాగిన తరువాత బజ్జీలు చేతిలో ఉండగానే పొన్ని వచ్చింది. "మామోయ్ మామా" అంటూ భుజమ్మీద చెయ్యివేసి తీసుకువెళ్లింది తన గుడిసెకు.

భద్రయ్య ఎటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నా పొన్ని తియ్యటి కంఠంతో 'మామోయ్ మామా' అన్న పిలుపు వినగానే ఈ లోకంలో మరేం కనిపించదు - వినిపించదు - అతడికి.

మామూలుగా చిలకాగోరింకలు ఊసులాడుకుంటూ నవ్వుతూ తెప్ప ఎక్కటానికి వస్తానే ఉన్నారు. తెప్ప మీద ఉన్నంతసేపూ వాళ్ళను చూసి మురిసిపోతాడు భద్రయ్య.

చట్టున పొన్ని పొద్దటిపూట చెప్పిన మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. "సిన్నోడికి జొరం. సిట్టితల్లికి ఒళ్ళు కప్పను పైటగుడ్డ కావాలని" మరీ మరీ చెప్పింది. "ఏనాడయినా అడగకుండా కోక తెచ్చినవా?" అంటూ దెప్పింది.

తనకీ తేవాలనే ఉంటుంది. కాని గవ్వలు కావే చేతిలో ఆడటానికి? డబ్బులు. డబ్బులు. ఒక్కోరోజు ఎంత కష్టపడ్డా పది పావలాలు కూడి రావు. ఆ ప్రశ్న కిదే ఎప్పటికీ జవాబు అయిపోతున్నది.

ఇది ఎప్పుడూ జరిగేదే. అయితే ఒకటి - ఒకరికి కోపం వచ్చినప్పుడు ఇంకొకరు కోపం తెచ్చుకోరు. నవ్వేస్తారు. కోపాలేమిటి మన మధ్య అనుకుంటారు.

తెప్ప బయలుదేరింది. నాలుగు బారలు సాగింది.

"నాన్నా! నాన్నా!" పరుగెత్తుకుంటూ వస్తున్నాడు పన్నెండేళ్ళ పిల్లవాడొకడు.

"ఆపు. ఆపు. నేనూ ఎక్కుతా" అంటున్నాడు రొప్పుతూ.

పూలతెప్పపైన తేలిపోతున్నట్టుగా ఉన్న బలరామ్‌కు ఆ కేకలు వినబడటం లేదు. పక్కనుంచి వచ్చే కోకిల కూజితాలే చెవులలో ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి.

భద్రయ్య వెనక్కు తిరిగాడు. పిల్లవాడు రొప్పుతూ ఒడ్డున నిలిచాడు.

రివ్వున బల్లకట్టు వెనక్కు తిరిగింది. ఒడ్డుకు చేరిన భద్రయ్య "ఏంబాబూ. ఎక్కుతావా?" అడిగాడు.

బలరామ్ ఆ తన్మయత్వంలో తెప్ప వెనక్కు తిరిగినట్టే చూడలేదు. పిల్లవాడి కంఠధ్వనికి గతుక్కుమన్నాడు.

"నాన్నా! నీ కోసం కాలేజీ అంతా తిరిగాను. అందరినీ అడిగాను. మన లిల్లీకి జ్వరంలో ఫిట్లు వస్తున్నాయి. అమ్మ గాభరాపడిపోతోంది. చేతిలో డబ్బులేదు. మందిప్పించటానికివీలుకాక ముఖమ్మీద చురకలేయించింది. నాన్నా నీవు రావాలి" ఆయాసపడుతూ ఆందోళన పడుతున్న ముఖాన్ని చేత్తో తుడుచుకుంటూ అన్నాడు.

బలరామ్ ముఖంలో నెత్తురుచుక్క లేదు. పిల్లవాడితో ఏం మాట్లాడాలో తెలియలేదు. జేబులో తడుముకుంటే చేతికేం తాకలేదు. ఒక పక్క మీను ఏమనుకుంటున్నదోనని ఓరకంట కనిపెడుతున్నాడు. ముడిపడిన ఆమె కనుబొమలు - కోపంతో ఎర్రబారిన ఆమె కళ్లు - అదురుతున్న ముక్కుపుటాలు - చూస్తేనే అతడికి భయంగా ఉంది.

"నాన్నా! ఇంటికి రావూ? చెల్లెలూ తమ్ముళ్లూ ఏడుస్తున్నారు నాన్నా. అమ్మ సరేసరి. అన్నం తిని ఎన్నాళ్ళయ్యిందో?"

తల దించుకున్నాడు బలరామ్.

బల్లకట్టు కదిలింది.

అంతలో నీళ్ళల్లో ఏదో దబ్బుమని పడిన చప్పుడు. మీనూ మీనూ అంటూ కాలి బూట్లూ, కోటూ విడిచి బలరామ్ నీళ్ళలోకి దూకి ముందుకు చేపలా ఈదుకుంటూపోతున్న మీనూను వెంబడించాడు.

"అయో! నాన్నా నాన్నా!" పిల్లవాడి అరుపులు మిన్నుముట్టుతున్నాయి.

భద్రయ్య ఇదేదీ పట్టించుకోకుండా తెప్పను ఒడ్డుకు చేర్చాడు.

"రా బాబూ! రా." ఏడుస్తూ తండ్రి వెళ్ళినవైపుకు చేతులు చాపుతున్న పిల్లవాడిని దగ్గరికి తీసుకుని "మీ యింటికి నన్ను తీసుకెళ్ళు. నేనొత్తాను పద" అన్నాడు.

"నాన్న. నాన్న. నీళ్ళలోనుంచిఎట్లా వస్తాడు? అమ్మ తీసుకురమ్మన్నది" వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నాడు పిల్లవాడు.

భద్రయ్య పిల్లవాడి చెయ్యి పట్టుకుని తెప్పలోకి చేర్చాడు. తెప్పను నడుపుతూ "ఏటి బాబూ?" అడిగాడు.

పిల్లవాడికి తండ్రి నీటిలో కొట్టుకుపోతున్నాడన్న భయమింకా తగ్గలేదు.

ఏడుస్తూ నీటికేసి చూస్తూ ఇంటిసంగతంతా చెప్పాడు.

భద్రయ్య వెర్రినవ్వొకటి నవ్వాడు.

"బాబూ! మీ నాన్నకే. భయంలేదు. ఆళ్ళిద్దరూ గజ ఈతగాళ్ళు. ఈ మద్దెన ఆళ్ళు ఈతకొట్టటం బాగా సూశాను. ఆళ్ళిప్పుడు రారు."

"అయితే నాన్న ఇప్పుడు రాడా?" పిల్లవాడి ముఖంలో భయం కొట్టవచ్చినట్టుగా ఉంది.

భద్రయ్య తెప్పను ఒడ్డుకు చేర్చాడు. పిల్లవాడు గెంతాడు. తెప్పను కొయ్యకు కట్టేసి భద్రయ్య పిల్లవాడితో ఇంటికి వెళ్లాడు.

అది నాలుగు కుటుంబాలు అద్దెకున్న పెద్దయిల్లు. వెనకవైపు భాగానికి అద్దె చాలా తక్కువ. ఒకటే కిటికీ. అది పెంకుటిల్లు కావటాన ఆ వెనకభాగం అక్కడక్కడ కురుస్తుంది. ఇళ్ళల్లో నుంచి బయలుదేరే మురికికాలవలన్నీ పెరటివైపుకు చేరుకుంటాయి. పందులూ కుక్కలూ జలక్రీడలకు కూడా అక్కడే కలుసుకుంటాయి.

పిల్లవాడివెంట వెళ్ళిన భద్రయ్య ఆ వెనకభాగానికి చేరుకున్నాడు. తల్లి పిల్లతలను ఒళ్ళోపెట్టుకుని కన్నీరు కారుస్తోంది. చుట్టూ జనం మూగారు.

"ఈ చుట్టతో కణతమీద చురుకు తగిలిస్తే స్పృహ వస్తుందమ్మా" అంటున్నాడొకాయన.

"వద్దు బాబూ వద్దు. ఇప్పటికే నాలుగు చురకలు తగిలించారు. వాటినే చూడలేకపోతున్నాను" అంటూ ఏడ్చి, "నాయనా! నాన్న రాలేదూ?" అడిగింది కొడుకును, ఏడ్చి ఏడ్చి రాసుకుపోయిన గొంతుతో.

"లేదమ్మా" అన్నాడు పిల్లవాడు. అక్కడి వాతావరణం చూడగానే భయం మరింత ఎక్కువైంది అతడికి. తండ్రి నీళ్ళలో పడిన సంగతి చెప్పలేకపోయాడు.

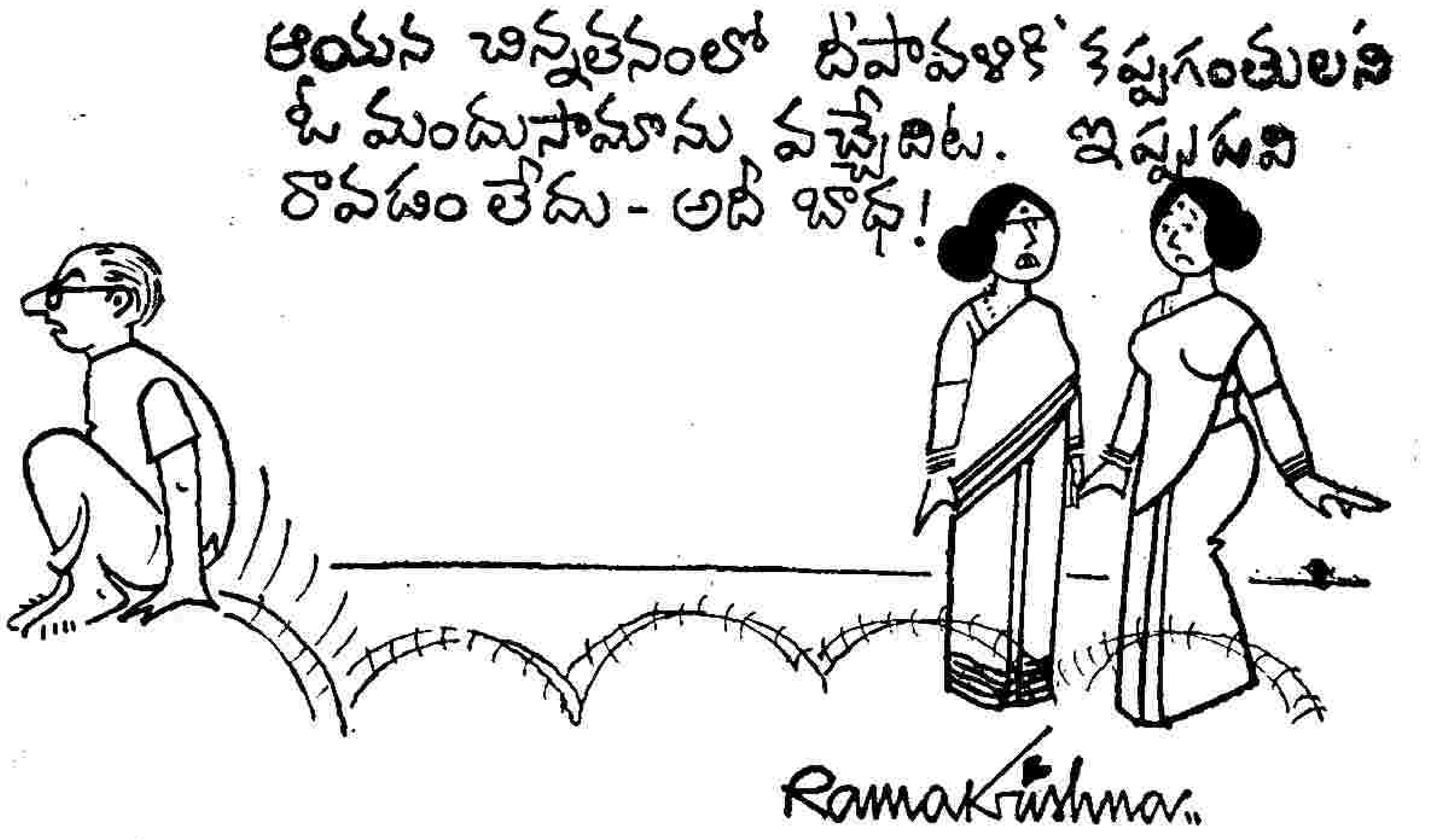

భద్రయ్య అప్పటికే కొంత గ్రహించాడు. అతడికి ఎన్నడూ కలగనంతగా చైతన్యం కలిగింది.

"రా బాబూ. నా యెంట రా. డాకటేరును నేను తీసుకొత్తా" పిల్లవాడి చెయ్యి పట్టుకుని గబగబా ముందుకునడిచి రోడ్డు ఎక్కాడు. పరుగుతీసినట్టుగా పిల్లవాడితో బల్లకట్టు దగ్గరికి చేరుకుని గబగబా గడనేశాడు. మసక వెన్నెల వెలుగులో ఆ దరికి చేరుకుని ఊళ్ళోకి నడిచాడు.

చీకటి చీకటిగా ఉన్నాయి కొన్ని వీధులు. అవి దాటితే సిమెంటు రోడ్లు - వీధి దీపాలు. ఆ వెలుగులో పిల్లవాడిని నడిపించుకుపోయి ఒక డాక్టరింటిముందర నిలబడి తలుపుకొట్టాడు.

"డాకటరు దొరా. పానంమీదికి వచ్చింది. తమ రొకపాలి రావాల" అంటూ దణ్ణాలుపెట్టాడు.

"ఎవరింటికి?" అడిగాడు డాక్టరు.

తండ్రిపేరు, చేస్తున్న ఉద్యోగం చెప్పాడు పిల్లవాడు.

"అలాగా!" అంటూ డాక్టరు బయలుదేరాడు పెట్టె చేతబట్టుకుని.

తెప్ప నడుపుతూ 'డాకటరు బాబూ! ఇటుకేసి కూడా వత్తా ఉంటారా?" అడిగాడు భద్రయ్య.

"వస్తాను కాని - ఇటువైపు పని తక్కువ. అటువైపు ఆసుపత్రి, ఆఫీసులు, కాలేజీలు అన్నీ ఉండటంతో ఊరు బాగా పెరిగిపోయింది. మాకైనా అటే పనెక్కువ. డబ్బుకూడా అటే దొరుకుతుంది. కాని ఒకటి. ఇది పాత ఊరయినా డబ్బుకలవాళ్ళు చాలావరకు ఇటే ఉన్నారు. ఈ నదిమీద బ్రిడ్జికడితే బళ్ళ రాకపోకలు ఎక్కువవుతాయి. మాకు ప్రాక్టీసుకూడా బాగా వస్తుంది.

"ఈ ఊరికి ఇదే దురదృష్టం బాబూ" మాటల్లోనే ఏరుదాటి అడుగులమీద ఇల్లు చేరుకున్నారు.

ఇంటి వెనక జనం బాగా మూగారు.

తల్లి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నది. డాక్టరు జనాన్ని నెట్టుకుంటూ మధ్యకు వెళ్ళాడు. పెట్టె తెరవకముందు పిల్ల చెయ్యిపట్టుకుని చూసి వదిలేశాడు.

పిల్లలంతా బిక్కముఖాలు పెట్టారు. ఆమె ముఖానికి పైటచెంగు అడ్డంపెట్టుకుని ఏడుస్తున్నది.

డాక్టరు గుంపులోనుంచి బయటికి రాగానే "ఏమైయింది బాబూ?" ప్రశ్నించాడు భద్రయ్య.

"అయిపోయింది భద్రయ్యా. ఆలస్యంగా పిలిచావు." ఆయన కంఠధ్వనిలో ఇటువంటి కేసుకోసం ఇంతదూరం తీసుకువచ్చావన్న ధ్వని వినబడ్డది.

డాక్టరు పెట్టె బైటికి పట్టుకుని వస్తుండగా భద్రయ్య దీనంగా ముఖంపెట్టి "బాబూ, నాను ఏరు దాటిత్తాను పదండి. ఇంత మిగిలిపోయిందని తెలవదు నాకు." క్షమాపణ చెప్పుకున్నట్టుగా చేతులు జోడించి ఆయన వెంట బయలుదేరాడు.

మలుపు దగ్గర నిలబడ్డది పొన్ని. ఊతపుంతంతా వెతికి వెతికి అక్కడ నిలబడ్డది - ఇంకా ఏటి ఒడ్డునే ఉన్నాడేమోననుకుంటూ.

ఆమెను చూడగానే "పొన్నే. ఇయ్యాళ అంతా నట్టమేనే" అన్నాడు తలవంచుకుని. ఆమెకూడా అతడితో తెప్పదగ్గరికి నడిచింది. తెప్పమీద ఉన్నంతసేపూ ఎవరూ నోరు విప్పలేదు.

డాక్టరు దిగిపోయేటప్పుడు భద్రయ్య, "దొరా! నా కాడ మిగిలింది ఇది. ఇదే ఇయ్యాల్టి సంపాదన. తమరికాడ ఉంచండి" అంటూ ఎనిమిది రూపాయలు చేతిలో పెట్టాడు.

"నాకెందుకోయ్. మందన్నా ఇవ్వలేదు. చచ్చినవాడికి ఫీజు ఎందుకు?" అంటూ తిరిగి ఇవ్వబోయాడు.

"అట్టకాదు దొరా. తమరు అంత దూరం వచ్చినందుకు నాను ఇత్తుంటాను. ఆరు పాపం ఇదీ ఇయ్యనేరు." డాక్టరు ముందుకు నడుస్తుంటే . భద్రయ్య పొన్నితో తెప్పను కదిలించి మళ్ళించాడు.

"పొన్నే. మాటాడవేందే?" అన్నాడు.

"ఏటి మాటడేది?" అంది పొన్ని. భద్రయ్య ముఖం అంత విచారంగా ఉండటం చూడలేదు ఇంతవరకూ. ఏదో అతడి మనసులో బాధ ఉన్నట్టు గ్రహించింది.

"పొన్నే తిండి నేకపోవటంకట్టమా? ఇసుమంటివి కట్టమా! నీవే సెప్పు?" బలరాం సంగతంతా చెప్పి "సూడే. మడిసిని పాడుసేసినా ఆడదే, ముందుకు గుంజినా ఆడదే. మడిసిని మడిసిగా ఆడదే సెయ్యాల," ఆమె ముఖంలోకి చూశాడు.

"మంచి పని సేశాననుకుంటా బయలెల్లా. కాని నాభం లేకపోయింది" అన్నాడు భద్రయ్య విచారంతో.

పొన్నికి భద్రయ్య డబ్బులివ్వక పోవటం అప్పు తెచ్చుకోవటం, తరువాత తీర్చటం అలవాటే. ఆమెకిది కొత్తకాదు. డబ్బులివ్వకపోయినా పొన్ని మనసు ఇవాళ సంతోషంగా ఉంది. సంచిలో ఉన్న డబ్బుల్తో ఊతపుంతకు వెళ్ళకుండా ఒక ప్రాణిని రక్షించటానికి వెళ్ళటమూ డబ్బు ఖర్చుచెయ్యటమూ ఆమెకు విచారాన్ని కలిగించలేదు.

"మామోయ్, మామా! ఇయ్యాళ నీవు నిజంగా మడిసి వనిపించావు మామా!" భుజంమీద చెయ్యేసి విచారం పోగొట్టే మాటలు మాట్లాడుతూ ఇంటికి తీసుకు వెళ్ళి గిన్నె నిండా ఉప్పుకల్లు వేసిన గంజిపోసి చేతికిచ్చింది.

గంజి తాగి చేత్తో మీసాలు తుడుచుకుంటూ "పొన్నే" అన్నాడు. ఆ ధ్వని ఆమెకు చాలా వింతగా తోచింది. ఆనాడు భద్రయ్య మామ చాతీ చాలా విశాలంగా కనబడ్డది ఆమెకు. ఆమె మనసులోని నెరుసులన్నీ ఏరిపారేసింది.